

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie Noord-Holland 2050

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

12 februari 2018 / projectnummer: 3275

1. Hoofdpunten van het MER

De provincie Noord-Holland wil een Omgevingsvisie voor de periode tot 2050 opstellen. De provincie richt zich op een goede balans tussen economische groei en leefbaarheid. Zij gaat daarbij uit van het principe 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Ter ondersteuning van de visievorming wordt een Plan-milieueffectrapport (MER) voor de Omgevingsvisie opgesteld. De provincie heeft de Commissie voor de m.e.r. (hierna: de Commissie)¹ gevraagd om advies te geven over de Notitie Reikwijdte en detailniveau² (hierna: NRD) die beschrijft wat in het MER zal worden onderzocht.

Veel informatie beschikbaar

De NRD geeft een heldere beschrijving van het proces dat de provincie heeft en nog gaat doorlopen. In de verschillende documenten is ondertussen (weliswaar verspreid) al veel informatie beschikbaar voor het op te stellen MER.³ Uit deze informatie blijkt dat grondig en volgens een logische structuur is nagedacht over alle ontwikkelingen die op de provincie afkomen.

Beperking aantal opgaven

Door de grote reikwijdte van de Omgevingsvisie en de hoeveelheid opgaven daarbinnen, bestaat het risico dat de visie dusdanig abstract blijft dat geen duidelijke keuzes worden gemaakt. Volgens de Commissie vraagt dit om een beperking van het aantal opgaven in de visie behandelt, en tot het maken van duidelijke keuzes voor die opgaven. De mate waarin de provincie daadwerkelijk instrumenten heeft om op de opgaven te sturen, speelt een belangrijke rol in die keuzes. Het MER kan het selectieproces ondersteunen door de beoogde keuzes bij wijze van vingeroefening te concretiseren en op hun omgevingseffecten te beoordelen.

Aandachtspunten

Om het milieubelang volwaardig mee te wegen in de besluitvorming over de Omgevingsvisie geeft de Commissie voor het op te stellen MER de volgende aandachtspunten mee:

- Geef aan voor welke beleidsopgaven de provincie staat, en wat daarvan het relatieve gewicht is. Onderbouw een eventuele prioriteitsstelling/selectie;
- Geef aan hoe de beleidsopgaven zijn vertaald naar de hoofdambitie en daarmee samenhangende doelen voor de Omgevingsvisie in het document 'Koers NH2050'⁴. Geef daarbij aan hoe het milieubelang in dit selectieproces is meegewogen;
- Vertaal de doelen voor 2050 naar de middellange termijn: wat moet de provincie in 2030 al hebben gedaan om de doelen voor 2050 te behalen?

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3275](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

² Notitie Reikwijdte en Detailniveau NH2050, Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de plan-m.e.r.-procedure omgevingsvisie, Royal HaskoningDHV, 5 december 2017.

³ Naast NRD en Koers NH2050, ook nog de Startnotitie Omgevingsvisie NH2050, Verkenningen NH2050, het Discussiedocument, Drie verhaallijnen op weg naar de Koers NH2050, en het Advies Plan-m.e.r. en Omgevingsvisie.

⁴ Koers NH2050, Balans tussen economische groei en leefbaarheid.

- Benoem de ontwikkelprincipes⁵ die invulling aan het beleid moeten geven. Laat de bandbreedte aan praktische gevolgen hiervan zien en geef aan in hoeverre de provincie hierop kan sturen of afhankelijk is van de medewerking van andere partijen. Breng ook de strijdigheid of synergie tussen ontwikkelprincipes en tussen doelen in beeld. Zo kan het stoppen van de bodemdaling in veenweidegebieden strijd met de economische ontwikkeling opleveren;
- Geef een regionale vertaling van de ontwikkelprincipes, zodat duidelijk wordt waar de ontwikkelprincipes vooral gevolgen zullen hebben;
- Een nadere beschrijving van de indicatoren van het beoordelingskader, waarbij eerst wordt gekeken of ze gevoelig zijn voor de gekozen ontwikkelprincipes. Maak onderscheid tussen indicatoren die nodig zijn om te kunnen beoordelen of de doelen worden bereikt en indicatoren die effecten die niet direct aan het doelbereik gerelateerd zijn, in beeld brengen.

De Commissie adviseert deze punten mee te nemen in de verdere uitwerking van het MER. Ten aanzien van de leesbaarheid en toegankelijkheid van het MER en de Omgevingsvisie adviseert zij om begrippen als opgaven, ambities, doelen, randvoorwaarden, ontwikkelprincipes en effecten goed te beschrijven en eenduidig in het MER en de Omgevingsvisie te hanteren.

Waarom m.e.r. en advies door de Commissie?

Met de Omgevingsvisie loopt de provincie vooruit op de invoering van de Omgevingswet. De Omgevingsvisie vervangt de bestaande provinciale sectorale plannen als de Structuurvisie, Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan, Milieubeleidsplan, Watervisie en Agenda Groen. De Omgevingsvisie stelt kaders voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten en heeft mogelijk effecten op Natura 2000-gebieden. Daarom is de Omgevingsvisie m.e.r.-plichtig en wordt een MER opgesteld. De provincie wil de milieueffectrapportage gebruiken om keuzes te maken bij het opstellen van de Omgevingsvisie en het monitoren en bijsturen van beleid tijdens de uitvoering. Bevoegd gezag voor het vaststellen van de Omgevingsvisie is Provinciale Staten van Noord-Holland. Zij hebben de Commissie m.e.r. gevraagd om een advies voor de inhoud van het op te stellen MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de NRD. Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening daarin al voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1 Achtergrond en doelstelling

Achtergrond

⁵ Een ontwikkelprincipe is een uitspraak in de Omgevingsvisie die richtinggevend is voor de verdere invulling van het beleid, zoals natuur-inclusieve landbouw als verplichting bij agrarische ontwikkelingen, en het principe bij veen(weide)gebieden dat de functie het grondwaterpeil volgt.

Tot aan het opstellen van de NRD heeft al een uitgebreid traject plaatsgevonden:

- In de Startnotitie is de ambitie voor de Omgevingsvisie en het te volgen proces beschreven.
- In de Verkenningen is de huidige toestand in de provincie beschreven (ook wel 'leefomgevingsfoto') en zijn trends en ontwikkelingen in beeld gebracht en gestructureerd in tien thema's. De Commissie constateert dat in de Verkenningen de aandacht en het belang van technologische ontwikkelingen maar beperkt zijn meegenomen. De thema's zijn weer geordend naar drie 'lagen': de leefomgeving zelf, de samenleving en het gebruik van de leefomgeving. De trends zijn de basis geweest voor het formuleren van 49 opgaven.
- In het Discussiedocument zijn drie verhaallijnen geschetst waarlangs de toekomst zich kan ontwikkelen. Daarin zijn de 49 opgaven die in de verkenningen in beeld zijn geïdentificeerd teruggebracht tot 16 voor de provincie relevante opgaven. Het document licht de toelichting op de gemaakte selectie niet toe. Het maakt ook niet duidelijk wat het relatieve gewicht is van de verschillende opgaven: welke opgaven zijn dusdanig belangrijk dat deze voorrang hebben boven andere opgaven of daar een relatief grote doorwerking op hebben?
- Door Provinciale Staten zijn vervolgens moties ingediend. Al het voorgaande heeft geleid tot het document 'Koers NH2050' dat door Provinciale Staten is vastgesteld, waarin de ambities en doelen voor de Omgevingsvisie zijn opgenomen.

De NRD richt zich vooral op de fase die hierop volgt: de beoordeling van ontwikkelprincipes en zogenoemde fysieke randvoorwaarden voor verdere beleidsuitwerking op doelbereik en op effecten die niet direct aan het doelbereik gerelateerd zijn maar voor de leefomgeving van belang zijn.⁶ Het MER wordt echter opgesteld voor de besluitvorming over de Omgevingsvisie en moet daarom de milieu-informatie bevatten die nodig is voor de keuzes die worden gemaakt. Dat al keuzes zijn gemaakt in het koersdocument doet daar niet aan af: het MER moet duidelijk maken hoe de milieu-informatie een rol heeft gespeeld in de besluitvorming over Koers NH2050. De NRD stelt op blz. 6 dat 'omgevingsaspecten al in een vroeg stadium [zijn] betrokken bij de hoofdkeuzes over de koers van de Omgevingsvisie'. Maak in het MER navolgbaar hoe dit is gebeurd.

Opgaven, ambities en doelen

De verschillende opgaven waar de provincie voor staat, zijn in Koers NH2050 vertaald naar een hoofdambitie met daarmee samenhangende doelen. Deze doelen verschillen nogal van aard: soms zijn ze heel concreet (WHO richtlijnen in 2050), soms moet het doel met partners worden gerealiseerd (aanpak bodemdaling), soms gaat het meer om een ideologisch uitgangspunt (inwoners en bedrijven hebben zoveel mogelijk vrijheid om eigen vervoerswijze te kiezen), en soms is het doel alleen instrumenteel (monitoring ontwikkeling energievraag). Verder valt op dat geen specifieke ambities of doelen zijn opgenomen voor de 'laag' samenleving. Geef in het MER aan waarom dit het geval is.

⁶ Zie NRD, blz. 9.

2.2 Beleidskader

Geef in het MER aan welke beleidsdocumenten door de Omgevingsvisie worden vervangen. Geef daarnaast aan hoe de omgevingsvisie zich verhoudt tot het programma ingevolge de Omgevingswet of de provinciale verordening. Geef ook aan of het voornemen kan voldoen aan de randvoorwaarden die voortkomen uit wet- en regelgeving.

De Omgevingswet kent naast de Omgevingsvisie ook het instrument programma. Met programma's kunnen onderdelen van het (provinciale) beleid verder worden uitgewerkt. Geef aan voor welke beleidsonderdelen met betrekking tot de leefomgeving een programma zal worden opgesteld.

3. Omgevingsvisie en ontwikkelprincipes

3.1 Ontwikkelprincipes

Om de doelen van de Omgevingsvisie te kunnen bereiken, wil de provincie ontwikkelprincipes uitwerken en in de Omgevingsvisie opnemen. In de NRD worden enkele voorbeelden van ontwikkelprincipes genoemd.⁷

De Commissie gaat ervan uit dat dat voor ieder doel minimaal één ontwikkelprincipe zal worden uitgewerkt. Het MER zal de gevolgen van deze ontwikkelprincipes en eventuele strijdigheid van of synergie tussen de ontwikkelprincipes en daarmee samenhangende strijdigheden tussen doelen in beeld moeten brengen. Het MER moet daarvoor de ontwikkelprincipes waarschijnlijk één of twee stappen verder concretiseren dan hetgeen in de Omgevingsvisie staat: hoe kan het ontwikkelprincipe uitwerken, zowel fysiek als in beleid? Welke strategie(ën) zijn denkbaar om invulling te geven aan het ontwikkelprincipe en welke gevolgen kan dat hebben? Leidt het tot beleidssuggesties voor de provincie (denk aan aandachtspunten voor programma's⁸) of derden?

Door de mogelijke gevolgen van keuzes in beeld te brengen, wordt duidelijk dat niet alles tegelijk mogelijk is. Dat kan, maar hoeft niet per se tot andere keuzes in de Omgevingsvisie te leiden. Keuzes kunnen ook bewust op een nader tijdstip worden uitgewerkt. Om deze rol van het MER te verduidelijken, heeft de Commissie twee door de NRD genoemde voorbeelden van ontwikkelprincipes hieronder uitgewerkt.

Verdichten rond openbaar-vervoer-knooppunten

Om (een deel van) de doelen te bereiken is het ontwikkelprincipe 'verdichten rond knooppunten van openbaar vervoer' genoemd. Om dit ontwikkelprincipe verder uit te werken, moet eerst worden gekeken welke elementen dit principe vormgeven. Het gaat dan om een grotere ruimtelijke dichtheid van multifunctionele bebouwing (bijvoorbeeld wonen, werken, sport en horeca). Verder moet in beeld worden gebracht over welke knooppunten het gaat. De provincie omvat ongeveer 65 knooppunten bij NS-stations en grotere busstations. Vervolgens is het van belang om de te verwachten gevolgen van het principe in het MER goed op een rij te zetten. Gevolgen kunnen direct een bijdrage aan de ambities en doelen leveren, zoals:

⁷ Zie NRD, blz. 9.

⁸ Zie paragraaf 2.2 van dit advies.

- betere benutting weginfrastructuur en het vervoersnetwerk,
- intensiveringen daardoor vermindering van stedelijk ruimtegebruik,
- minder uitstoot van gemotoriseerd verkeer.

Door aannames te doen over de omvang van het ruimtelijk verdichten – bijvoorbeeld 50% van alle uitbreidingen vinden plaats op nabij ov-knooppunten – kunnen de te verwachten effecten globaal worden gekwantificeerd.

Er kunnen ook gevolgen zijn die op gespannen voet staan of zelfs strijdig zijn met andere ontwikkelprincipes en daarmee met andere ambities en doelen uit de Omgevingsvisie. Een voorbeeld daarvan is de ambitie dat er zoveel mogelijk keuzevrijheid moet zijn in het bepalen van de eigen vervoerwijzen. Het is niet duidelijk wat dit concreet betekent en in welke mate dat houdbaar is in het licht van de transitie van het vervoerssysteem richting het jaar 2050 (zie ook volgende paragraaf). Bovendien worden momenteel al andere keuzes gemaakt, zoals de ontwikkeling van Haven-Stad in Amsterdam. Ook is denkbaar dat er strijdigheid ontstaat met de uitwerking van doelen rond gezondheid (licht, geluid, lucht). Tot slot zal moeten worden nagegaan of en in welke mate de ambitie om vraag en aanbod van woon- en werklocaties met elkaar in overeenstemming te brengen met het ontwikkelprincipe van verdichting kan worden gerealiseerd.⁹

Grondwaterpeil leidend bij veenweidegebieden

Onderdeel zowel van klimaatadaptatie als van het afremmen van CO₂-emissies is het tegen- gaan, stoppen en zelfs het herstellen van bodemdaling in veenweidegebieden. De voort- gaande veenbodemdaling is bij uitstek een sluipend en slopend milieuprobleem¹⁰ waarvoor in de termijn tot 2050 oplossingen moeten worden gevonden. Eén stap verder doorgedacht ver- eist het stoppen van veenbodemdaling dat waterpeilen in veenpolders niet langer verlaagd worden en, op termijn om het veen weer te laten groeien, zelfs weer stapsgewijs verhoogd worden. Dit zou een radicale trendbreuk zijn met het bijna-automatisme van peilverlagingen, uitgaande van de agrarische productiefunctie van de polders. Dergelijk beleid leidt tot veran- dering van het ruimtegebruik: productielandbouw zoals die nu op veel plekken domineert, moet worden vervangen door natte teelten of functieverandering naar natuur. De mogelijkhe- den voor waterberging en schoon water nemen dan toe, maar het landschap en de natuur zullen veranderen doordat gemaaide graspercelen worden vervangen door drassere gebie- den. Europese natuurdoelen worden mogelijk makkelijker gehaald, maar meer cultuurgebon- den natuur ('kievit') kan plaatselijk achteruitgaan. Dit roept vragen op over actieve herschik- king van functies (gangbare landbouw naar droogmakerijen?), schadevergoeding en priori- teitsstelling van gebieden waar dit ontwikkelprincipe wordt toegepast.

De hiervoor geschetste gedachtenexercities maken duidelijk dat een ontwikkelprincipe ver- dere uitwerking vereist om de milieueffecten en het doelbereik te kunnen bepalen. Een der- gelijke uitwerking kan bovendien helpen om te bepalen wat de eerste stap is om een ontwik- kelprincipe te vertalen in beleid. De Commissie adviseert daarom om het MER te gebruiken als 'proef' voor de uitwerking van ontwikkelprincipes.

⁹ Zie NRD, figuur 4.

¹⁰ Dit milieuprobleem is ook tweezijdig: enerzijds leidt de veenafbraak tot productie van veel CO₂ en vooralsnog onher- stelbaar verlies aan bodem(archieff).

3.2 Referentiesituatie en planhorizon

Om de effecten van de Omgevingsvisie in beeld te brengen, moeten deze worden vergeleken met de toekomstige situatie zonder dat de visie wordt gereviseerd. Deze zogenoemde referentiesituatie bestaat uit de bestaande milieusituatie en autonome ontwikkelingen waarover al is besloten. In NH2016 is verbeeld en beschreven hoe de provincie er anno 2016 voorstaat.¹¹ In de verkenningen zijn vervolgens de trends en ontwikkelingen beschreven. Beschrijf aan de hand hiervan de referentiesituatie in het MER.

Als planhorizon voor de Omgevingsvisie is het jaar 2050 gekozen. Voor dit jaartal is gekozen om de lange termijn te benadrukken. De geldende structuurvisie van Noord-Holland heeft ook een looptijd van ongeveer 30 jaar. Het jaar 2050 ligt nog ver weg. Dat betekent dat krachtige ambities voor de lange termijn kunnen worden gekozen. Daar lijkt echter niet steeds voor te zijn gekozen. Zo wordt voor gezondheid en veiligheid gekozen voor de ambitie om aan wettelijke normen te voldoen, en om alleen meer te doen waar mogelijk. En voor mobiliteit is gekozen voor 'basisbereikbaarheid van kleine kernen', terwijl ook had kunnen worden gekozen voor een ambitie om in 2050 een hoogwaardig collectief en maximaal autonoom mobiliteitssysteem operationeel te hebben.

Aan de andere kant geldt dat het lang zal duren voordat sommige ambities gerealiseerd worden omdat de maatregelen niet direct effect zullen sorteren. Dat betekent dat niet tot 2050 gewacht kan worden met het nemen van maatregelen. Denk bijvoorbeeld aan de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn. Daar komt bij dat er weinig modellen bestaan die effecten op zo'n lange termijn kunnen voorspellen. De Commissie geeft daarom in overweging om ook een ijkpunt dat eerder in de tijd ligt vast te stellen (bijvoorbeeld 2030), zodat tussentijds kan worden nagegaan of de realisatie van de doelstellingen voldoende op streek ligt.

3.3 Rol van de provincie

Koers NH2050 gaat uit van de sturingsfilosofie 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. Geef aan in welke dossiers, onder welke omstandigheden en met welke instrumenten de provincie daadwerkelijk kan sturen. Dit heeft immers gevolgen voor de mate waarin de doelen kunnen worden bereikt. Bij ieder ontwikkelprincipe zal steeds duidelijk gemaakt moeten worden welke rol de provincie kan spelen, bijvoorbeeld bij de omslag naar een adaptieve kringlooplandbouw, en in welke mate zij afhankelijk is van de medewerking van andere partijen.

3.4 Regionale vertaling

De NRD wijst terecht op de grote verschillen die binnen de provincie bestaan, zoals tussen Noord-Holland Noord enerzijds en de metropoolregio Amsterdam (MRA) anderzijds. De ontwikkelprincipes zullen regionaal dan ook een heel andere uitwerking kunnen hebben. Geef daarom in het MER een regionale vertaling van de ontwikkelprincipes, zodat duidelijk wordt waar deze vooral gevolgen zullen hebben.

¹¹ Zie https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingsvisie/Noord_Holland_in_2016.

4. Beoordelingskader

4.1 Algemeen

Uitgangspunten beoordelingskader

Het beoordelingskader in het MER voor de Omgevingsvisie dient bij voorkeur meerdere doelen:

- als beoordelingskader waar het doelbereik van de visie tegen kan worden afgezet (in hoeverre kunnen de doelen worden behaald?);
- als beoordelingskader waar de effecten van de verschillende ontwikkelprincipes tegen kunnen worden afgezet;
- om sturing te geven aan de inbreng van de provincie bij planvorming van andere overheden binnen de provincie, nu en in de toekomst.

In bijlage A4 van de NRD is een aanzet voor indicatoren voor de effectbeoordeling opgenomen. De navolgende opmerkingen van de Commissie zijn een aanvulling hierop.

Het beoordelingskader is, passend bij een omgevingsvisie, breed opgezet en bevat naast milieucriteria ook sociale en economische criteria. Geef aan waarom juist voor deze extra criteria is gekozen en waarom andere milieucriteria (zoals circulaire economie en gezondheid) niet zijn opgenomen.

Verder valt het op dat voor de terminologie en onderverdeling van de indicatoren is aangesloten bij de indeling waarmee is gestart bij de Verkenningen. Die indeling is losgelaten in het Koersdocument. De indeling van de indicatoren sluit daardoor niet aan bij de ambities en doelen. Daardoor is niet duidelijk of de indicatoren waarop wordt gemonitord, goed aansluiten bij de geformuleerde ambities en doelen. Maak in het MER duidelijk voor welke ambities en doelen de indicatoren zijn opgenomen en waarom indicatoren zijn opgenomen die daar niet direct aan zijn gerelateerd.

De Commissie adviseert daarnaast om het volgende mee te nemen bij de invulling van het beoordelingskader:

- Zowel normatieve, meetbare als kwalitatieve, richtinggevende beoordelingscriteria zijn relevant. Uit de m.e.r.-praktijk blijkt namelijk dat de maatschappelijke discussie zich vaak richt op kwalitatieve criteria, zoals de effecten op het landschap en op gezondheid.
- Omdat veel ontwikkelingen alleen voor de korte termijn concreet in te schatten zijn, adviseert de Commissie om de effectbeoordeling te richten op een periode van ongeveer tien jaar (tot 2030) en, waar zinvol, voor de periode daarna een doorkijk van effecten te geven.
- Uit een beoordelingskader moet blijken in welke mate sturing op provinciaal niveau kan- sen biedt dan wel nodig is om de kwaliteit van de leefomgeving op het lagere schaalniveau te verbeteren dan wel te beschermen.

Detailniveau

Uitgaand van een Omgevingsvisie waarin op strategisch niveau opgaven en ambities worden vastgelegd in provinciaal beleid, ligt een effectbeschrijving voor de hand die gericht is op een goed beargumenteerde kwalitatieve beoordeling van kansen en risico's. De kwalitatieve verandering in belangrijke indicatoren kan daarvoor de basis zijn. Door de effectbeschrijving te richten op de verandering van een indicator biedt het kader de ruimte om niet alleen effecten te beschrijven maar ook kansen in beeld te brengen die gericht zijn op te bereiken doelen.

4.2 Specifieke aandachtspunten

Samenleving

In bijlage A4 van de NRD zijn indicatoren van de 'laag' samenleving opgenomen. Het is niet duidelijk waartoe deze indicatoren dienen. Het hiertoe behorende thema 'veiligheid' hoort, gelet op de doelen van de Omgevingswet, volgens de Commissie tot de 'laag' leefomgeving. Ook gezondheid maakt onderdeel uit van de 'laag' leefomgeving. Ten slotte lijkt de term 'economische transitie' de lading van de indicatoren niet te dekken.

Landschap

Het thema landschap is in bijlage A4 van de NRD opgenomen onder de 'laag' gebruik van de leefomgeving. Landschap is echter onderdeel van de leefomgeving. De overige indicatoren van 'gebruik van de leefomgeving' zullen juist in meer of mindere mate effecten hebben op het thema landschap.

5. Monitoring

Gelet op de looptijd van de Omgevingsvisie, de onzekere toekomstige ontwikkelingen en de afhankelijkheid van andere partijen om de doelen te bereiken, adviseert de Commissie regelmatig te controleren in welke mate de daadwerkelijke ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van de ambities van de provincie, welke milieueffecten zijn opgetreden, en hoe deze zich verhouden tot de wet- en regelgeving en de actuele milieugebruiksruimte. Een 'vingeraan-de-pols-systeem' kan inzichtelijk maken of de verschillende deeldoelstellingen gedurende de looptijd van de visie nog kunnen worden bereikt. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien nodig, extra maatregelen te nemen.

Formuleer daarom op basis van het beoordelingskader een monitoringsprogramma. Houd hierbij rekening met de ontwikkelingen in de kwaliteit van de leefomgeving. Deze kunnen aanleiding zijn tot het hanteren van andere beoordelingscriteria dan op dit moment zijn voorzien. Bestaande sectorale monitoringsprogramma's voor luchtkwaliteit (NSL), natuur (SNL, PAS), (grond)water en gezondheid kunnen worden ingezet voor het in beeld brengen van de geactualiseerde leefomgevingskwaliteit.

De Commissie heeft begrepen dat het de bedoeling is om vierjaarlijks een actualisatie van het MER te maken, zodat het MER een meer levend karakter krijgt. Richt het MER met het oog hierop in.

Vragen die aan de hand van het monitoringsprogramma kunnen worden beantwoord, zijn:

- Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de vorige check, welke effecten op de leefomgeving hebben deze ontwikkelingen met zich gebracht, en hoe verhouden deze effecten zich tot de milieugebruiksruimte die vooraf is gedefinieerd?
- In hoeverre worden de doelstellingen en (milieu)ambities van de provincie gehaald?
- In hoeverre is de milieugebruiksruimte gewijzigd, dan wel behoeft deze aanpassing?
- Voldoen de gestelde kaders nog? Is meer of minder sturing van de provincie gewenst?
- Zijn er nieuwe instructieregels of omgevingswaarden waarmee rekening moet worden gehouden? Zijn er grote wijzigingen die bijstelling van ander provinciaal beleid noodzakelijk maken?

6. Terminologie

De NRD en bijbehorende documenten bevatten veel jargon. Dat maakt het document lastig leesbaar. Daar komt bij dat sommige termen voor meerdere uitleg vatbaar zijn. Zo kan onder de term 'randvoorwaarden' zowel een bestaand gegeven worden gevat, als een door provincie of andere stakeholders opgelegde of op te leggen inperking. Daarom adviseert de Commissie om begrippen als opgaves, ambities, doelen, ontwikkelprincipes, randvoorwaarden en effecten goed te beschrijven en eenduidig in het MER en de Omgevingsvisie te hanteren.

7. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Jan Jaap de Graeff (voorzitter)

Gijs Hoevenaars (secretaris)

Allard van Leerdam

Ben Peters

Fred Woudenberg

Gerrit de Zoeten

Wat is het besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld?

Omgevingsvisie

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor alle activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, moet in Nederland een milieueffectrapport worden opgesteld. De bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. <http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer> geven aan wanneer dit het geval is. Op dit moment is nog niet duidelijk om welke activiteiten het gaat. Ook kan een milieueffectrapport nodig zijn vanwege de Passende beoordeling die nodig is vanwege mogelijke effecten op Natura 2000 -gebieden.

Wie besluit over Omgevingsvisie Noord-Holland 2050?

Provincie Noord-Holland is bevoegd gezag.

Wie neemt het initiatief?

Provincie Noord-Holland.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie is door de provincie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3275](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

